

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa C. K.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o nałożenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 5 grudnia 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 25 października 2012 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 października 2012 r., oddalił apelację C. K. (powód) od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 marca 2012 r., w sprawie przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes Urzędu) o nałożenie kary pieniężnej w wysokości 69.800 zł, co stanowi 10,3532% przychodu osiągniętego przez powoda w 2008 r.

Kara ta została nałożona przez Prezesa Urzędu decyzją z dnia 3 sierpnia 2009 r. na powoda prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „M.N . z/s w K. za naruszenie warunków koncesji na obrót paliwami ciekłymi, poprzez wprowadzenie do obrotu przez stację paliw mieszczącą się w M. nr 54 paliw

ciekłych, które nie spełniały wymagań jakościowych określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. z 2008 r., nr 221, poz. 1441).

Powód zaskarżył decyzję Prezesa Urzędu odwołaniem w całości, zarzucając między innymi naruszenie art. 56 ust. 2 w związku z art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego oraz art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 16 marca 2012 r. oddalił odwołanie powoda.

W zakresie dotyczącym kary pieniężnej Sąd Okręgowy wskazał, że wymierzając ją Prezes Urzędu wziął pod uwagę stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia polegający na niedochowaniu należytej staranności w działaniu, dotychczasowe zachowanie podmiotu, to jest przestrzeganie norm prawnych oraz jego możliwości finansowe, poprzez uwzględnienie ogólnej sytuacji finansowej ukaranego przedsiębiorcy.

Sąd Okręgowy wskazał, że odpowiedzialność za delikt administracyjny w postaci wprowadzania do obrotu paliw ciekłych o parametrach jakościowych niezgodnych z normami obowiązującymi w tym zakresie ma charakter niezależny od jakichkolwiek elementów subiektywnych. Nie jest to odpowiedzialność warunkowana przypisaniem przedsiębiorcy winy. Zakres obowiązków powoda odnośnie do prowadzonej przez niego działalności koncesjonowanej został ustalony na podstawie niebudzących wątpliwości dokumentów oraz niezakwestionowanych przez powoda wyników badań parametrów wprowadzonego do obrotu paliwa. Z uwagi na stwierdzone naruszenie, dalsze prowadzenie postępowania dowodowego Sąd Okręgowy uznał za zbędne. Brak było usprawiedliwionych podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia przyczyn występowania nadmiernej ilości siarki w zakwestionowanym oleju napędowym. Bezprzedmiotowe było także przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków na okoliczność przebiegu procesu zaopatrywania stacji paliw powoda przez dostawcę paliw i zanieczyszczenia benzyny i oleju w trakcie przemieszczania paliwa z cysterny do zbiorników stacyjnych. Dowody te nie mogły bowiem podważyć ustalenia Prezesa Urzędu, że powód wprowadził do obrotu paliwo niespełniające wymogów jakościowych

określonych przepisami prawa. Świadomość powoda, że kierowcy cystern dostawcy paliw stosowali praktyki prowadzące do zanieczyszczenia dostarczanego paliwa, w zestawieniu z kontynuowaniem współpracy z tym dostawcą, stanowiła jaskrawy przykład naruszenia obowiązku staranności właściwej dla profesjonalisty w obrocie gospodarczym, a konsekwencje z tego tytułu mogą dotyczyć wyłącznie powoda.

Oddalając zarzut naruszenia art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego, Sąd Okręgowy wskazał, że przepis ten określa przesłanki miarkowania wysokości kary pieniężnej. Z okoliczności stanu faktycznego wynikało, że na korzyść powoda przemawiał jedynie fakt zgodności jego dotychczasowego zachowania z przepisami prawa obowiązującymi w odniesieniu do prowadzonej przez niego działalności. Co do pozostałych przesłanek miarkowania wysokości kary pieniężnej Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Prezesa Urzędu. Uznał stopień zawinienia za bardzo wysoki, podobnie jak stopień szkodliwości czynu. Powód nie dołożył wymaganej od niego należytej staranności w zakresie dbałości o jakość wprowadzanego do obrotu paliwa. Uzyskanie przez powoda od dostawcy świadectwa jakości, w przypadku gdy wiedział, że dostawca stosuje praktyki mogące mieć wpływ na obniżenie jakości paliwa, nie mogło prowadzić do konkluzji, że powód dołożył należytej staranności wymaganej od profesjonalisty. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dawał jednak podstaw, by przypisać powodowi winę umyślną. Nie wykazano, by powód dążył do osiągnięcia jakichkolwiek nieuprawnionych korzyści.

Za nietrafne Sąd Okręgowy uznał zarzuty powoda dotyczące niezbadania przez Prezesa Urzędu jego możliwości finansowych. Prezes Urzędu zgromadził w toku postępowania dowody na okoliczność wysokości przychodu uzyskanego przez powoda, której to wysokości powód nie kwestionował.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał, że wymierzona powodowi kara w wysokości 2/3 ustawowej wysokości jest adekwatna do wagi czynu oraz nie jest nadmiernie uciążliwa w stosunku do jego możliwości finansowych.

Oddalając apelację powoda, Sąd Apelacyjny wskazał z kolei, odnosząc się do zarzutu dotyczącego nieprzeprowadzenia wnioskowanych przez powoda dowodów, że zarzut ten mógłby zostać uwzględniony, gdyby nieprzeprowadzenie

dowodów mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia w kontekście jego materialnoprawnej podstawy. Zakres niezbędnych ustaleń w danej sprawie oceniany jest w aspekcie konkretnego przepisu prawa materialnego. Takim przepisem jest art. 56 Prawa energetycznego, który wyznaczając przesłanki nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej określa zakres koniecznych ustaleń faktycznych i ma rozstrzygające znaczenie, czy konkretne okoliczności, jako ewentualny przedmiot dowodu, mają wpływ na treść orzeczenia.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że z uwagi na obiektywną odpowiedzialność przedsiębiorcy energetycznego, wobec ustalenia zakresu jego obowiązków na podstawie nie budzących wątpliwości dokumentów oraz niekwestionowanych przez powoda wyników badania parametrów wprowadzonego do obrotu paliwa, przeprowadzenie wnioskowanych dowodów pozostawało bez wpływu dla prawidłowości rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Za irrelewantne uznał okoliczności przebiegu zaopatrywania stacji paliw powoda, na którą to okoliczność przesłuchani mieli zostać świadkowie. Bez wpływu na treść rozstrzygnięcia pozostawało także ewentualne wyjaśnienie przyczyn wzrostu zawartości siarki w paliwie sprzedawanym na stacji powoda. Bezprzedmiotowe było przeprowadzenie dowodu z akt sprawy karnej, zawartych w nich opinii oraz zeznań.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że odpowiedzialność administracyjna może być oparta na zasadzie winy jedynie w przypadku wyraźnego wprowadzenia takiej zasady odpowiedzialności przez ustawodawcę. Odpowiedzialność przewidziana w art. 56 Prawa energetycznego na takiej zasadzie nie jest oparta, zatem stwierdzenie zawinionego charakteru naruszenia nie jest konieczną przesłanką nałożenia na przedsiębiorstwo energetyczne kary pieniężnej. Przeprowadzenie dowodów wnioskowanych przez powoda nie prowadziłoby w żaden sposób do podważania ustaleń Prezesa Urzędu, że powód wprowadził do obrotu paliwo nie spełniające wymogów jakościowych określonych przepisami prawa.

Sąd Apelacyjny zważył ponadto, że wykazanie niestaranego działania koncesjonowanego dostawcy paliw, który zaopatrywał powoda w wadliwe paliwo, do czego miało prowadzić przeprowadzenie wnioskowanych dowodów w kontekście konkretnej sytuacji, nie może wpływać na ocenę stopnia winy powoda, skoro nie podjął on elementarnych aktów staranności celem zapewnienia właściwej

jakości oferowanego konsumentom paliwa. Powód miał obowiązek czuwać nad tym, by warunków koncesji nie naruszać, a więc tak zorganizować działalność, aby wykluczyć możliwość wprowadzenia do obrotu paliwa o jakości nie odpowiadającej obowiązującym normom. Powód miał zaś świadomość, po dostarczeniu paliwa, a przed jego badaniem, iż kierowcy cystern dostawcy stosowali praktyki prowadzące do jego zanieczyszczenia. Już te okoliczności wskazywały na niestaranność dostawcy, na którą powód powinien odpowiednio zareagować. Sąd Apelacyjny zwrócił także uwagę, że przekroczenia norm sięgały od 590% w przypadku zawartości siarki w benzynie do 4490% w przypadku zawartości siarki w oleju napędowym.

Sąd Apelacyjny podzielił argumentację Sądu Okręgowego prowadzącą do wykazania, że stopień szkodliwości społecznej wprowadzenia do obrotu tak wadliwego paliwa jest wysoki. Możliwości finansowe powoda wynikają ze zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym dokumentów podatkowych. Kara nakładana na przedsiębiorcę ze względu na swoje prewencyjno-wychowawcze funkcje nie może mieć charakteru symbolicznego. Jej celem jest ochrona konsumentów przed wadliwymi towarami.

Sąd Apelacyjny nie podzielił również zarzutu naruszenia art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego. Sąd Okręgowy należycie uwzględnił dyrektywy wymiaru kary wynikające z tego przepisu, jak stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, dotychczasowe zachowanie powoda, jego możliwości finansowe. Wymierzając karę pieniężną, Prezes Urzędu w pierwszej kolejności ocenia możliwy jej maksymalny wymiar (15% przychodu) a dopiero w dalszej kolejności, oceniając przesłanki wskazane w art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego, ostatecznie ustala jej wysokość, adekwatną do okoliczności danej sprawy. Z uzasadnienia decyzji Prezesa Urzędu wynika, że uwzględniono wykazanie przez powoda straty w 2008 r. oraz to, że jest on małym przedsiębiorcą. Możliwości finansowe ukaranego stanowią jedną z czterech przesłanek warunkujących wymiar kary. Rozmiar prowadzonej działalności bądź wykazanie straty nie mogą automatycznie prowadzić do wymierzenia kary w minimalnym, symbolicznym zakresie. Jediną okolicznością uzasadniającą zmniejszenie kary był fakt dotychczasowego prowadzenia działalności przez powoda w sposób zgodny z prawem. Determinantą przesądzającą o adekwatności

wymierzenia jej na poziomie ustalonym w decyzji był zaś bardzo wysoki stopień szkodliwości czynu oraz stopień zawinienia (rażące niedbalstwo).

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego oraz przepisów prawa procesowego. W ramach procesowej podstawy skargi kasacyjnej powód powołał się na naruszenie art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c., art. 382 k.p.c., 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego oraz szeregu przepisów kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego, a także art. 233 § 1 k.p.c. W ramach materialnej podstawy skargi kasacyjnej powód zarzucił naruszenie art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego poprzez błędną wykładnię polegającą na pominięciu treści przepisów prawa karnego materialnego, poprzez przypisanie pojęciu „możliwości finansowych” węższego znaczenia, niż wynikające z wykładni językowej, funkcjonalnej i celowościowej tego pojęcia.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powód powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., które ponadto budzą poważne wątpliwości i wymagają dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni przepisów prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz na oczywistą zasadność skargi w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jako pierwsze zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy powód wskazał następujący problem prawny: czy w procesie stosowania przepisów art. 56 ust. 1 pkt 12 i art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego mamy do czynienia z dwoma odrębnymi fazami postępowania dowodowego: pierwszym nakierowanym na ustalenie odpowiedzialności za delikt i drugiego prowadzącego do zbadania subiektywnych elementów będących podstawą wymierzenia kary? Jeżeli postępowania te się krzyżują, to jak stosować obie te normy, by zachować ich właściwe, przyznane im przez ustawodawcę funkcje? czy do ustalenia stopnia winy i staranności przedsiębiorcy w procesie wymiaru kar na podstawie art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego wystarczające jest wyprowadzenie ogólnie sformułowanej oceny staranności i stopnia winy wypływających z faktu wprowadzenia do obrotu paliw niezgodnych z normami, czy też sąd winien przeprowadzić szczegółowe dalsze postępowanie dowodowe w celu

wszechstronnego zebrania materiału dowodowego pozwalającego na precyzyjne określenie formy, stopnia winy przedsiębiorcy i stopnia społecznej szkodliwości społecznej czynu w świetle odpowiednio zastosowanych norm prawa karnego?

Uzasadniając potrzebę rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego powód stwierdza, że w niniejszej sprawie Sądy obu instancji miały poważne problemy z przeprowadzeniem postępowania dowodowego. Oba Sądy uznały, że niecelowe jest dalsze prowadzenie postępowania dowodowego, wykraczającego poza okoliczności istotne dla przesłanek zastosowania art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego, w szczególności zaś za niecelowe uznały prowadzenie postępowania zmierzającego do ujawniania subiektywnych elementów procesu wymiaru kary. Zdaniem Sądów, wprowadzenie do obrotu paliw o parametrach jakościowych odbiegających od ustalonych w tym zakresie norm wystarcza do określenia poziomu społecznej szkodliwości czynu i winy przedsiębiorcy w stopniu wystarczającym do wymierzenia kary. W ocenie skarżącego, normy wynikające z art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego oraz art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego nie konkurują ze sobą. Dlatego ustalenie naruszenia ustawy nie wyklucza drobiazgowego postępowania sądowego zmierzającego do wykazania wszystkich przesłanek wymiaru kary. Sądy obu instancji nie odniosły się do odpowiednich przepisów prawa karnego. Według powoda, istnieje potrzeba oddzielania postępowania dowodowego służącego wykazaniu deliktu i postępowania dowodowego służącego wymierzeniu kary. Samo stwierdzenie wprowadzenia do obrotu paliw niezgodnych z normami nie zwalnia sądu z obowiązku wyjaśnienia wszystkich okoliczności wpływających na wymierzenie kary. W przeciwnym razie proces sądowy był nierzetelny i nie został przeprowadzony z zachowaniem poszanowania gwarancji procesowych w postępowaniu karnym.

Jako drugie zagadnienie prawne powód wskazał problem, czy w procesie wymiaru kary na podstawie art. 56 ust. 6 prawa energetycznego sąd zobligowany jest do odpowiedniego stosowania art. 33 § 3 k.k. i wytycznych zawartych w uchwale połączonych Izb Karnej i Wojskowej Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1978 r., VII KZP 15/76 (OSNKW z 1978 r., nr 4-5, poz. 41) odnoszących się do zasad wymiaru kary grzywny w prawie karnym? Czy w procesie wymiaru kary na podstawie art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego sąd bada dochody sprawcy, jego

warunki osobiste, rodzinne, stosunku majątkowe i możliwości zarobkowe w chwili orzekania? Czy sąd z urzędu przeprowadza badanie przesłanek wymiaru kary na podstawie odpowiedniego zastosowania art. 9 k.p.k. i art. 5 oraz art. 6 k.p.c.? Jaką gradację przesłanek wymiaru kary stosuje sąd w przypadku, gdy postępowanie dowodowe wykazuje, że rozmiar prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności jest niski, a działalność ta nie przynosi dochodów, a planowana kara jest z istoty jej wysokości a priori nieściągalna?

W uzasadnieniu potrzeby rozstrzygnięcia powyższego problemu prawnego powód podnosi, że przedsiębiorca w toku postępowania weryfikującego orzeczenie Prezesa Urzędu korzysta z ochrony wynikającej z art. 42 konstytucji RP. Sąd Najwyższy winien zatem zdecydowanie określić zakres niezbędnego postępowania dowodowego w procesie wymiaru kary na podstawie art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego w powiązaniu z art. 33 § 3 k.k. oraz wytycznymi wymiaru sprawiedliwości zawartymi w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1978 r. VII KZP 15/76. Sąd Najwyższy winien także wypowiedzieć się wobec odpowiedniego zastosowania art. 5, 6 i 9 k.p.k. oraz co do ciężaru dowodu w postępowaniu z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu w zakresie wymiaru kary.

Wnosząc o przyjęcie skargi do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności, powód twierdzi z kolei, że jest ona oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutów zawartych w punktach 2 i 3 podstaw kasacyjnych. Zdaniem powoda, kary pieniężne mają charakter sankcji karnych w rozumieniu przepisów EKPC, co powoduje, że zasady sądowej weryfikacji orzeczenia Prezesa Urzędu winny odpowiadać analogicznym wymogom obowiązującym sąd w sprawie karnej. Z przepisu art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego wynika *expressis verbis* obowiązek poddania badaniu przez sąd elementów subiektywnych. Postępowanie dowodowe zmierzające do orzeczenia kary prowadzone jest niezależnie od postępowania dowodowego przedłożonego dla ustalenia odpowiedzialności obiektywnej, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego. W tych okolicznościach sąd dopuszcza każdy dowód zainicjowany przez przedsiębiorcę zmierzający do wykazania jednej z form winy, okoliczności popełnienia deliktu, stopnia szkodliwości społecznej czynu, możliwości finansowych przedsiębiorcy, niezależnie od tego, czy sąd ustalił już fakt popełnienia deliktu. Nie można ograniczyć praw strony,

powołując się na obiektywny charakter odpowiedzialności za popełnienie deliktu, jeżeli przepis ustawy udziela stronie uprawnienia do wykazywania okoliczności subiektywnych wpływających na wysokość kary administracyjnej. Wykładnia przepisu art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego jako sankcji karnej musi uwzględniać prawno-karne aspekty procesu wymiaru kary w warstwie materialnej, co oznacza odpowiednie stosowanie przepisów prawa karnego materialnego, a to z kolei wymaga zebrania wszelkich okoliczności umożliwiających wszechstronne rozważanie sprawy.

Prezes Urzędu wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania z następujących względów.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem zaskarżenia. Służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, między innymi poprzez wspomaganie rozwoju prawa. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 55/12 i powołane tam orzeczenia). Dlatego rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 – 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Każda z wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania charakteryzuje się swoistymi wymogami i wymaga uzasadnienia dostosowanego do przesłanek sformułowanych w poszczególnych

punktach art. 398⁹ § 1 k.p.c. Dlatego wniosek powoda o przyjęcie do rozpoznania jego skargi z uwagi na potrzebę rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych, które wymagają wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, należy uznać za wadliwie skonstruowany. Inny jest bowiem cel i podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na potrzebę rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, a inny ze względu na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości interpretacyjne. Przyjmując, że generalnie jako zagadnienie prawne należy traktować problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające, nie można skutecznie wnosić o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na konieczność wyjaśnienia tego problemu i jednocześnie podnosić, że problem ten wynika na tle przepisów budzących poważne wątpliwości interpretacyjne.

Niezależnie od powyższego, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w przypadku wskazania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także – w uzasadnieniu wniosku – przedstawić odpowiednią jurystyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje.

Odnosząc powyższe wymogi do skargi kasacyjnej powoda, należy stwierdzić, że niektóre z przedstawionych we wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania problemów prawnych nie zawierają w swej treści przepisów prawa, bądź też sformułowane zostały w formie pytań otwartych. Zasadniczym mankamentem skargi powoda jest jednak brak jurystycznego uzasadnienia dla

sformułowanych problemów prawnych. Towarzyszące im uzasadnienie nie spełnia choćby minimalnie wymogów sprecyzowanych w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Zawiera lakoniczne zarzuty pod adresem stanowiska Sądu Apelacyjnego oraz Sądu Okręgowego wyrażonego w niniejszej sprawie oraz pogląd powoda co do konieczności zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy w podniesionych przez niego kwestiach. Uzasadnieniu nie towarzyszy przedstawienie jakiegokolwiek argumentacji prawnej wykazującej możliwość i celowość (z uwagi na publicznoprawny charakter postępowania kasacyjnego) określonego rozstrzygnięcia, wyartykułowanych przez powoda kwestii prawnych. Brak jakichkolwiek odniesień do dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie kar pieniężnych nakładanych przez organy regulacji, w tym kar pieniężnych z tytułu deliktów administracyjnych takich, jak ten, którego powód dopuścił się w niniejszej sprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2011 r., III SK 10/11). Uzasadnienie nie zawiera także żadnych odwołań do dorobku piśmiennictwa krajowego, które akurat tej problematyce poświęciło sporo uwagi, zarówno w kontekście krajowym, jak i europejskim (unijnym i konwencyjnym).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód nie uwzględnia, że w orzecznictwie ETPC czyni się rozróżnienie pomiędzy odpowiedzialnością represyjną o charakterze stricte karnym a odpowiedzialnością represyjną o charakterze zbliżonym do odpowiedzialności karnej. Administracyjne kary pieniężne o wysokim poziomie dolegliwości zaliczane są do tej drugiej kategorii. W jej przypadku nie ma potrzeby wprowadzania takich samych przesłanek i zasad odpowiedzialności, jak w przypadku odpowiedzialności stricte karnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego odwołania do standardu konwencyjnego służyły uwypukleniu i uzasadnieniu potrzeby weryfikacji przez sądy orzekające w sprawach z odwołania od decyzji organów ochrony konkurencji i regulacji uchybień proceduralnych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 września 2010 r., III SK 8/10; z dnia 2 lutego 2011 r., III SK 18/10; z dnia 7 lipca 2011 r., III SK 52/10; z dnia 3 października 2013 r., III SK 67/12). Za chybioną należy w konsekwencji uznać podjętą przez powoda próbę wprowadzenia do spraw z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu nakładających kary pieniężne obowiązku

stosowania przez sądy przepisów kodeksu karnego lub kodeksu postępowania karnego. Oczywiście dla Sądu Najwyższego jest, że proces ustalania przesłanek odpowiedzialności z tytułu deliktu administracyjnego opisanego w art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego wymaga odrębnych ustaleń i wnioskowań względem procesu stosowania art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego, zarówno na etapie postępowania przed Prezesem Urzędu, jak i postępowania odwoławczego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej powoda ujawnia problem prawny dotyczący okoliczności, jakie należy brać pod uwagę przy wymierzaniu kary w szczególności w przypadku jej nałożenia na przedsiębiorcę będącego osobą fizyczną. Sąd Najwyższy, potwierdzając i akceptując obiektywny charakter odpowiedzialności administracyjnej, o ile ustawodawca nie zdecydował się na jego subiektywizację, zwraca w swoim orzecznictwie uwagę, że niewłaściwe jest ograniczenie weryfikacji wysokości kary pieniężnej nałożonej na przedsiębiorcę, a zwłaszcza takiego jak powód, tylko do sprawdzenia, czy mieści się ona w ustawowych granicach jej wymiaru (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011 r., III SK 45/10). Skutkuje to potrzebą uwzględnienia sytuacji finansowej przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną na etapie oceny proporcjonalności wymierzonej kary, z uwzględnieniem jej funkcji oraz pozostałych przesłanek wyartykułowanych w art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego. Jednakże z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego jednoznacznie wynika, że zarówno Prezes Urzędu, jak i Sąd Okręgowy uwzględniły przy ocenie proporcjonalności wymiaru kary możliwości finansowe powoda, skalę prowadzonej działalności oraz wynik finansowy z prowadzonej działalności. Nie można w konsekwencji skutecznie zarzucać Sądowi drugiej instancji, że w sprawie nie dokonano stosownych ustaleń oraz oceny prawnej wysokości nałożonej kary pieniężnej z uwzględnieniem różnorodnych okoliczności wpływających na jej ostateczny wymiar.

W ocenie Sądu Najwyższego, brak również podstaw do uznania skargi kasacyjnej powoda za oczywiście zasadną. Powód nie powołał żadnych przepisów prawa, które zostały w ewidentny sposób naruszone przez Sąd drugiej instancji, i których naruszenie prowadziłoby do uwzględnienia skargi kasacyjnej oraz wydania co najmniej orzeczenia kasatoryjnego. Z kolei przepisy Prawa energetycznego, które powód powołał w uzasadnieniu oczywiście zasadności skargi kasacyjnej

stanowiły jednocześnie podstawę dla sformułowania przez niego zagadnień prawnych. Tymczasem nie można mówić o widocznym na pierwszy rzut oka naruszeniu przepisów prawa, na tle których równocześnie próbuje się formułować się nowy i oryginalny problem prawny, który do tej pory nie został rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy.

Mając powyższe na względzie oraz opierając się na treści art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia. W odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 99 k.p.c. w związku z art. 98 § 3 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 w związku z § 14 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.